

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ
FACULTY OF NATURAL SCIENCES AND MATHEMATICS

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ ХЕМИЈА | ТРЕЋИ ЦИКЛУС СТУДИЈА - ДОКТОРСКЕ СТУДИЈЕ

Назив предмета	Увод у сцијентометрију, моделе научне публицистике и индексне сервисе			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
ДХЕМ23УУС	изборни	I, II, III или IV	5+0	10
Наставник	доц. др Сениша Суботић			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
нема	/

Циљеви изучавања предмета

Циљ овог предмета јесте да пружи преглед главних принципа и пракси који се односе на мјерење и евалуацију научног учинка и академског утицаја, укључујући „традиционалну“ сцијентометријску анализу цитата у академској литератури, као и најновије покушаје мјерења научног учинка путем онлајн платформи и активности на друштвеним мрежама (тзв. „алтметрици“). Надаље, предмет ће студентима пружити увид у главне сервисе који се користе за индексирање и евалуацију научних часописа, чланака и других академских актера и ентитета. Коначно, студенти ће моћи да се упознају са најчешћим моделима публикација научних часописа, укључујући и њихове „неетичке“ форме (тј. „предаторско“ објављивање).

Исходи учења (стечена знања)

- Студенти су упознати са главним сврхама, принципима, законима и областима везаним за научно мјерење и оцјењивање академске утицајности (уз примарни фокус на област сцијентометрије).
- Студенти разумеју и могу критички процијенити употребу и злоупотребу уобичајених цитатних показатеља, метрике употребе и алтметрикса на свим компаративним нивоима, тј. између аутора, чланака, часописа, институција, различитих научних области итд.
- Студенти су упознати и разумеју разлике између база научних часописа, индекса, извјештаја и рангирања иза којих стоје различите компаније и могу доносити информисане одлуке о вриједности, сврси и уобичајеним злоупотребама таквих сервиса приликом доношења властитих одлука о својој академској каријери (нпр. одабир часописа у који ће послати рукопис).
- Студенти су упознати са предностима и недостацима различитих модела издаваштва научних часописа.
- Студенти могу препознати карактеристике „предаторских“ и на друге начине неетичких издавачких модалитета и пракси и могу донијети информисане одлуке у покушају да их избјегну.

Садржај предмета

1. Историја, развој и сврха научних дисциплина које се односе на квантитативне аспекте научне и информацијске размјене
  - Сцијентометрија
  - Библиометрија
  - Информетрије
  - Вебометрија
  - Алтметрија
2. Цитати као показатељи научног учинка
  - Извори
  - Закони и трендови
  - Метрике и деривати (импакт фактор, h -индекс итд.)
  - Анализе, разлике између научних области и нормализација
3. Показатељи употребе и алтметрикси
4. Базе научних часописа, индексирање и рангирање
  - WoS
  - Scopus
  - Google Scholar
  - Научни индекси (SCI-E, SSCI, A & HCI, CPCI, ESCI итд.)

- JCR и SJR
  - Глобалне и регионалне праксе рангирања чланака, часописа, истраживача, институција и земаља
5. Модели издаваштва научних часописа
- Претплатни модел
  - Модели отвореног приступа (златни, платинасти, зелени итд.)
6. Неетичко објављивање и научно недолично поступање
- „Предаторски“ часописи и издавачи
  - „Лажни“ и „преотети“ часописи
  - Злоупотреба и корупција у рецензентском процесу
  - Потенцијално нелегитимна метрика и часописни сервиси
  - Ретракције

Методe наставе и савладавање градива

Предавања. Консултативна настава. Тutorials за употребу онлајн часописних сервиса и алатки.

Књиге и други наставни материјал

Beall, J. (2012). Predatory publishers are corrupting open access. *Nature News*, 489(7415), 179.

Beall, J. (2016). Essential information about predatory publishers and journals. *International Higher Education*, 86, 2-3.

Cobey, K. D., Lalu, M. M., Skidmore, B., Ahmadzai, N., Grudniewicz, A., & Moher, D. (2018). What is a predatory journal? A scoping review. *F1000Research*, 7, 1-29. <https://doi.org/10.12688/f1000research.15256.2>

Dadkhah, M., Maliszewski, T., & Jazi, M. D. (2016). Characteristics of hijacked journals and predatory publishers: Our observations in the academic world. *Trends in Pharmacological Sciences*, 37(6), 415-418.

De Bellis, N. (2009). *Bibliometrics and citation analysis: From the science citation index to cybermetrics*. Scarecrow Press.

Gingras, Y. (2016). *Bibliometrics and research evaluation: Uses and abuses*. MIT Press.

Laine, C., & Winker, M. A. (2017). Identifying predatory or pseudo-journals. *Biochemia Medica*, 27(2), 285-291.

Masten, Y. B., & Ashcraft, A. S. (2016). The dark side of dissemination: Traditional and open access versus predatory journals. *Nursing Education Perspectives*, 37(5), 275-277.

Mingers, J., & Leydesdorff, L. (2015). A review of theory and practice in scientometrics. *European Journal of Operational Research*, 246(1), 1-19.

Roemer, R. C., & Borchardt, R. (2015). *Meaningful metrics: A 21st-century librarian's guide to bibliometrics, altmetrics, and research impact*. American Library Association.

Shen, C., & Björk, B. C. (2015). 'Predatory' open access: A longitudinal study of article volumes and market characteristics. *BMC Medicine*, 13(1), 230-245.

Tahamtan, I., Afshar, A. S., & Ahamdzadeh, K. (2016). Factors affecting number of citations: A comprehensive review of the literature. *Scientometrics*, 107(3), 1195-1225.

Облици провјере знања и оцјењивања

Практични задаци	20		
Семинарски рад	20	Завршни испит	60
Посебна назнака за предмет			
Име и презиме наставника који је припремио податке		Синиша Суботић	